Algemene beschouwing Begroting – PRO Gorinchem

Dank voorzitter.

Een paar maanden geleden spraken we als coalitie met elkaar de ambitie uit: samen maken we meer mogelijk. En voorzitter, als we naar deze eerste begroting van deze bestuursperiode kijken, zien we die ambitie op verschillende plekken terug. We zetten in op het versnellen van de woningbouw, investeren in veiligheid door de boa-capaciteit uit te breiden en hebben stevige ambities op het gebied van groen en duurzaamheid. De taakstelling op de sociale teams is gehalveerd en er is eindelijk budget beschikbaar voor De Gezel. We investeren daarmee niet alleen in stenen en voorzieningen, maar vooral in de mensen die onze stad maken en in de natuur en leefomgeving die we met elkaar delen.

Maar voorzitter, ambities op papier zijn één ding. Het gaat er uiteindelijk om wat we daarvan daadwerkelijk weten te realiseren en wat onze inwoners daarvan merken. Want 2027 wordt, zoals het college al eerder aangaf, een financieel sleuteljaar. We zien dat de financiële ruimte onder druk staat. Dat baart ons zorgen, juist omdat de uitdagingen waar we als stad voor staan er niet kleiner op worden. De komende jaren zullen we belangrijke keuzes moeten maken over de toekomst van onze stad. Dat vraagt om lef. Lef om keuzes te maken, ook wanneer die ingewikkeld zijn of weerstand oproepen. Maar ook lef om anders te kijken naar hoe we dingen organiseren en hoe we met onze inwoners omgaan.

En voorzitter, laten we dan eens beginnen bij de begroting zelf. Misschien wel een van de belangrijkste documenten die we als gemeenteraad jaarlijks bespreken. Het gaat over miljoenen aan gemeenschapsgeld en keuzes die onze inwoners direct raken. Maar hoe begrijpelijk is die begroting eigenlijk voor onze inwoners? Zonder financiële achtergrond is die nauwelijks te doorgronden. En dat is toch eigenlijk gek? Als we inwoners écht willen betrekken bij de keuzes die we maken, moeten zij ook kunnen begrijpen waarover we besluiten. Waarom maken we de begroting niet begrijpelijker en beter leesbaar? We horen graag hoe het college hiertegen aankijkt.

Uiteindelijk gaat het niet alleen om de cijfers op papier, maar vooral om de keuzes die daarachter schuilgaan. Wat vinden we belangrijk? En wat willen we daarmee bereiken voor onze inwoners? Voor PRO Gorinchem is dat een stad waar iedereen een plek heeft, waar we naar elkaar omkijken en waar we goed zorgen voor onze leefomgeving. Niet alleen voor onszelf, maar ook voor de natuur en de dieren waarmee we die delen. Vanuit die gedachte sta ik vandaag stil bij drie speerpunten van PRO Gorinchem: wonen, sociaal en groen.

Te beginnen met wonen. Want een betaalbare woning vinden is helaas niet vanzelfsprekend. Starters blijven noodgedwongen thuis wonen, ouderen willen graag kleiner wonen maar kunnen geen passende woning vinden en gezinnen zoeken naar meer ruimte. Maar de ruimte in Gorinchem is beperkt. Dat betekent dat we creatief moeten zijn. Niet alleen kijken naar wat we nog kunnen bouwen, maar juist ook naar hoe we de ruimte die we al hebben beter kunnen benutten. En dat brengt mij bij de leegstandsverordening. In het collegeprogramma staat dat pas in 2029 wordt afgewogen of en hoe dit instrument kan worden ingezet. Maar voorzitter, we hebben nú te maken met woningnood én leegstaande panden. Waarom zouden we dan nog twee

jaar wachten met het onderzoeken van de mogelijkheden? Als we het hebben over lef tonen en kansen benutten, is dit wat ons betreft een mooi voorbeeld. We hoeven vandaag niet te besluiten dat er een leegstandsverordening komt, maar we kunnen wel eerder onderzoeken wat die voor Gorinchem kan betekenen. Ziet het college mogelijkheden om deze afweging naar voren te halen?

Maar voorzitter, een huis is nog geen thuis. Een thuis is een plek waar je prettig woont, waar voorzieningen in de buurt zijn en waar mensen naar elkaar omkijken. Want uiteindelijk zijn het de mensen die een buurt maken. En daarmee ben ik bij ons tweede punt aangekomen: het sociaal domein.

We zien binnen het sociaal domein een belangrijke beweging. Een beweging waarin we niet alleen kijken naar het oplossen van problemen, maar vooral ook naar het voorkomen ervan. En dat vraagt om een bewuste politieke keuze: investeren aan de voorkant, ook wanneer de opbrengsten daarvan niet direct zichtbaar zijn. Cultuur, sport, ontmoeting en maatschappelijke organisaties en hun vrijwilligers zijn daarin geen bijzaak. Ze brengen mensen samen, versterken buurten en kunnen voorkomen dat kleine problemen groter worden. Juist nu de kosten binnen het sociaal domein stijgen, is het belangrijk dat we blijven investeren in preventie en dat maatschappelijke voorzieningen voldoende toekomstperspectief hebben.

We zien bijvoorbeeld dat De Gezel voor één jaar ondersteuning krijgt. Ook voor het Natuurcentrum is in 2027 extra geld beschikbaar, maar structurele zekerheid ontbreekt nog. Natuurlijk begrijpen we dat subsidies zorgvuldig moeten worden beoordeeld en dat we ons aan wet- en regelgeving moeten houden. Maar hoe zorgen we ervoor dat belangrijke maatschappelijke voorzieningen ook op langere termijn kunnen blijven bestaan én voldoende zekerheid hebben om verder te bouwen aan hun toekomst? We horen graag hoe het college hiertegen aankijkt.

En voorzitter, we zouden PRO Gorinchem niet zijn als we niet ook stilstaan bij bestaanszekerheid. In de begroting zien we dat de kosten voor het minimabeleid stijgen, voornamelijk doordat meer inwoners gebruikmaken van minimaregelingen. Uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat dit enerzijds komt doordat regelingen bekender worden, maar anderzijds ook doordat stijgende kosten ervoor zorgen dat inwoners eerder een beroep doen op ondersteuning. Dat meer inwoners de regelingen weten te vinden is positief, maar dat steeds meer mensen ondersteuning nodig hebben, baart ons zorgen. Bovendien weten we dat er nog altijd inwoners zijn die geen gebruikmaken van regelingen waar zij wel recht op hebben.

Als we echt anders willen omgaan met inwoners, moeten we niet alleen wachten tot mensen zelf aankloppen. We moeten ook actief kijken hoe we hen kunnen bereiken. En dat brengt mij bij het Energienoodfonds. Een regeling die ook huishoudens met een inkomen tussen de 130% en 200% van het sociaal minimum kan ondersteunen. Juist deze groep valt vaak buiten de reguliere minimaregelingen, terwijl ook zij moeite kunnen hebben om de energierekening te betalen. Bovendien weten zij niet altijd dat er ook voor hen ondersteuning mogelijk is. Daarom dienen wij de motie 'Energie steken in het Energienoodfonds' samen met de CU/SGP in. Daarmee vragen we het college om inwoners tijdig en actief te informeren en waar nodig te helpen.

En voorzitter, de energierekening raakt niet alleen aan bestaanszekerheid, maar ook aan de verduurzaming van onze stad. En daarmee komen we bij ons laatste punt. We zijn blij met de mooie en stevige ambities die het college op het gebied van groen en duurzaamheid heeft. Meer bomen, aandacht voor biodiversiteit en een groene, toekomstbestendige leefomgeving. Ambities die wat ons betreft belangrijk zijn voor de toekomst van onze stad. Want investeren in groen is ook investeren in een stad die beter bestand is tegen hitte en extreme regenval, waar mensen prettig kunnen wonen en waar ruimte is voor de natuur. Juist nu de financiële ruimte beperkt is, vinden we het belangrijk dat deze ambities overeind blijven. Tegelijkertijd maken we ons zorgen over de betaalbaarheid van verduurzaming voor onze inwoners. Zeker nu de energiekosten voor veel huishoudens zwaar wegen, is verduurzaming niet alleen belangrijk voor het klimaat, maar ook voor de portemonnee. Verduurzaming en bestaanszekerheid moeten daarom hand in hand gaan. Want de overgang naar een duurzame stad moet voor iedereen haalbaar zijn, ongeacht de dikte van de portemonnee.

Ik rond af, voorzitter. Ik begon mijn bijdrage met onze gezamenlijke ambitie: samen maken we meer mogelijk. Dat vraagt om lef, juist in financieel uitdagende tijden. We moeten durven kiezen en vooral durven doen. En laat dat nu precies zijn wat de titel van het collegeprogramma ons belooft. We kijken uit naar de uitvoering.

Dank u wel, voorzitter.